

MIŠLJENJA

KATEKUMENAT NA RAZINI GRADA

Josip Ladika

Crkva i u današnje vrijeme treba izvršavati svoju temeljnu zadaću poučavanja, naviještanja i krštavanja svih naroda, kao što je to činila od svojih prvih početaka. Evangelizacijska i posvetiteljska služba temeljne su Crkvi tako da se bez njih ne može ostvariti ni u jednom razdoblju svoje povijesti.

Da bi spomenutu službu mogla vršiti u ovo današnje vrijeme, Crkva je na posljednjem Saboru odredila da se obnovi liturgija Crkve tako da bi i za današnjeg čovjeka ona bila i prostor i djelo u kojem se stječe i živi vjera i uprisutnjuje spasiteljsko i otkupiteljsko Božje djelo.

U okviru obnove sakramenata, Crkva je odredila da se obnovi i uvede Red pristupa odraslih u kršćanstvo, kako je to u svojim prvim stoljećima već uspješno i plodovito činila. Živeći tada usred poganskih kultura i poredaka, Crkva je živela i učila te su mnogi odrasli muškarci i žene, potaknuti Duhom, pristupali tražeći pouku i krštenje. Liturgijsko-katehetski organizirani oblik takvog pristupa u kršćanstvo (katekumenat, kršćanska inicijacija) predstavljao je u to vrijeme središte sveukupnog navjestiteljskog i posvetiteljskog djela Crkve kojemu je ona poklanjala veliku pažnju i ljubav: gdje je god bilo potrebno osnivala je prave katekumenske škole, podizala vrsne učitelje (katehete),

a svojim je vjerničkim zajednicama preporučivala da rado primaju braću koja traže pristup vjeri, da ih svesrdno pomažu, da im budu uzor i primjer istinskog predanja Bogu i njegovu Duhu. Katekumenat predstavlja prvu organiziranu katehezu Crkve, a liturgija je unutar tog inicijacijskog procesa poprimala izvanredan sjaj, uvjerljivost, teološku i biblijsku dubinu te je uistinu bila svesrdno slavljenje Božjih otajstava milosrdne ljubavi i spasenja.

SADAŠNJA SITUACIJA CRKVE

Svakako da ovdje ne želimo niti možemo dati iscrpan i sveukupan pregled, nego ćemo se ograničiti na nekoliko temeljnih konstatacija iz kojih se vidi potreba i razložnost koraka Crkve kojim ponovno uvodi katekumenski oblik pristupa odraslih u Crkvu.

Crkva danas sa svojim vjernicima živi u svijetu koji je označen nastupanjem organiziranog ateizma, neslućenim tehničkim i materijalnim napretkom koji na svoj način formira čovjeka i njegovu svijest, te sve naglašenijim otuđenjem Bogu i vjeri, raskršćanjem (sekularizacijom) tako da su stari oblici Crkve kao masovne pojave, kao općenitog poretka vrijednog za sve ugroženi, i da se ona treba potruditi da i u ovakvim

prilikama živi i djeluje. Posljedica su gore natuknutih elemenata višestruke, a jedna od njih jest i sve veći broj nekrštenih, što nas ovdje posebno zanima.¹ Na žalost ne postoje ni približne statistike koje bi izrekle tu situaciju, ali se iz brojnih pokazatelja „otčitava” vidan pad i ženidbe i krštenja, pa i sakramenata ispovijedi i pričesti.

Uzroci takvom stanju, uz već spomenute, jesu same obitelji koje zbog mnogih razloga prestaju biti (kao nekada) prostor učenja i odgoja na primjeru i poticaju odraslih. Sama je obitelj u teškoj krizi, od čega nije izuzeta ni obitelj katolika. Nadalje oblik i sadržaj službenog obrazovanja po školama ne samo da je steriliziran od bilo kakva utjecaja ili znaka vjerskoga, nego je na određenim prostorima izričito suprotan bilo kakvom religioznom sadržaju i osjećaju. Kad je riječ o djeci i mladima, takve prilike, koje nisu oslobođene brojnih obzira, strahova i počesto karijerizma, pridonose da se proces raskršćanja najprije kao prakse a zatim i kao otuđenja sve više širi. Iz takvih se sredina regrutira svakodnevno sve veći broj nekrštenih kao i sve veći broj onih koji su doduše u djetinjstvu primili krštenje, ali kojima kasnije nitko nije dao nikakvu mogućnost osobnog i slobodnog pristupa u kršćanstvo i Crkvu, kojoj pripadaju snagom krsta.

No, jer čovjek ne može bez istinskog smisla koji nadilazi njegove ovozemne interese i vrednote, sve se više javljaju oni koji bi kao već odrasli željeli biti pritetelovljeni Crkvi po vjeri sakramentom krsta. Oni se približuju Crkvi iz raznih smjerova: ponekad kao djeca koja su već došla porabi razuma i slobodi te zajedno sa svojim kolegama i drugovima pristupaju vjeronauku gdje se ustanovljuje da nisu uopće kršteni; ponekad, upoznavši se kao odrasli s katolikom ili katolkinjom i vezani s njima vezama drugarstva i zajedničkog rada i studija, mnogo puta također i emotivnim vezama, doznaju o vjeri i Crkvi toliko da ih takve informacije zainteresiraju te zajednički potraže odgovore od Crkve; ponekad pak dolaze i oni koji bi željeli sklopiti ženidbu s katoličkom osobom, a tome smeta to što nisu kršteni, pa želeći da budu u braku ne samo zajedničke misli nego i iste vjere, zatraže da se krste prije vjenčanja...

Sve više dolaze na takve pouke i oni koji su u djetinjstvu primili sve sakramente inicijacije, ali su kasnije napustili praksu i „zaboravili” sve, odbacili i nadrasli primljeno u djetinjstvu. Oni također postadoše „katekumeni” tražeći da budu ponovno „uvedeni u kršćanstvo”.

Obnovljeni Red pristupa odraslih u kršćanstvo² uvodi opet u redovitu praksu krštavanje (i poučavanje) odraslih. Tim se obnovljenim obredom i svime što je u njemu predviđeno Crkva trudi dati katekumenima oblik postupnog prilaznja vjeri i Crkvi s napomenom da Biskupska konferencija donese konkretne oblike obreda i odredi dostatne sadržaje pouke prema potrebama i prilikama ljudi i mjesta. U prethodnim napomenama Reda naznačeno je da biskup treba da u svojoj biskupiji ustanovi katekumenat (br. 66) te sam ili preko opunomoćenika ustanovi pastirsku pripremu oglašnika, nad njom bdije i promiče je (br. 44), a na župniku je da pokazuje pastoralnu i osobnu skrb prema oglašnicima... da bdije nad njihovim katehiziranjem i izborom kumova (usp. br. 45).

KRŠTENJE ODRASLIH PO ŽUPAMA

Sve je veći broj kandidata za krštenje odraslih, svjedoče župnici sa župa i drugi voditelji pastoralnih zajednica i grupa. Tu je, u pravilu, velik broj traženja krštenja zbog predstojećeg vjenčanja koje žele izvršiti kao vjernici u crkvi, ali ima i onih koji nisu na taj čin potaknuti drugim sakramentom. Budući da su pastoralni radnici obavijestili o tome biskupe, ovi su u svojim pastoralnim smjernicama izjavili da priprema za krštenje mora trajati najmanje dva mjeseca, da treba biti kvalitetna i dovesti kandidate do takvog nutarnjeg raspoloženja da mogu izreći

¹ Dr. Ivan Fuček, citirajući Delooza, navodi neke zanimljive statistike: tako npr. u SR Njemačkoj već dvije trećine djece ne dolazi ni na kakvu vjersku pouku; u SAD, prema izjavi njihovih biskupa iz 1976. ne dolazi na vjersku pouku više od šest i pol milijuna djece katolika; u Francuskoj od djece između 8–13 godina 36% nisu imali nikakve vjerske pouke (sam Pariz 65%) (Fuček, Odgoj savjesti i prva ispovijed u sazrijevanju ličnosti, Zbornik 8. i 9. KLJŠ).

² Izdanje KS, Zagreb 1974.

istinisti čin vjere i posvjedočiti prve početke svoga kršćanskog života.

Problem nastaje kad takvi kandidati žele obaviti vjenčanje u vrlo kratkom vremenu te nema dovoljnih mogućnosti da se obavi priprava, osobito ne prema propisima novoga Reda. Ponekad postoje razlozi i za takav postupak, ali se u takvom slučaju moraju voditelj zajednice i voditelj katekumenske priprave tog kandidata pobrinuti da s njime održe stvaran kontakt i nakon primanja sakramenata inicijacije kako bi se naknadno ostvarilo u punini ono što sada nije moguće zbog kratkoće vremena.

Takav način katekumenata ima svojih prednosti: kandidati se, u pravilu, nalaze u svojoj zajednici, odnosno voditelj ima pri ruci odmah mogućnost da paralelno s poukama kandidat može početno i prakticirati svoj kršćanski život. Kod toga odlučnu ulogu imaju izabrani kumovi, pojedine prikladne i izgrađene obitelji, pojedini liturgijski skupovi u zajednici i slično. Katehetsko poučavanje, liturgijska slavlja i mogućnosti praktičnog života dragocjeni su elementi, no nije uvijek sigurno ima li za to dovoljno vremena, pa se priprava i pouka znade sastojati u nekoliko pouka, pročitanoj i (eventualno) ispitanoj katekizmi i brzim poukama o pojedinim sakramentima. Nedostatak, rečeno je, može se djelomično nadoknaditi ako novokrštenik ostaje u zajednici i povezan s Crkvom, župnikom i drugim strukturama koje ga „nose” u njegovim prvim nejasnoćama i kolebanjima.

SITUACIJA PO GRADOVIMA

Ono što spomenusmo na razini župe, prisutno je na poseban način u gradskoj župi: uzroci i razlozi rasta broja nekrštenih, sve prisutnija nekatehiziranost krštenika, apstinencija od sakramenata, distanciranost od Crkve i vjerske prakse i sl. postaje u gradu vidljivija, premda ju je teže registrirati. No grad djeluje i na drugim razinama³ te se u gradskim župama više umnaža broj onih koji se javljaju za katekumenat odnosno za temeljno uvođenje u kršćansku vjeru.

Da bi mogli odgovoriti takvim traženjima, pastoralni radnici sve više i češće organiziraju katekumenske priprave za krštenje na razini svojih župa, bez obzira na broj kandidata, i

u pravilu u vrijeme kad su bili za to zamoljeni. Treba kazati da je i u gradu među takvim kandidatima bio velik broj onih koji su tražili krštenje radi vjenčanja.

Da ne ispustimo, po našoj ocjeni, važan element: veći broj kandidata za krštenje javljalo se u onim vjerničkim zajednicama i župama gdje je postojao intenzivniji pastoralni rad i gdje je evangelizacijsko i misijsko djelovanje bilo zauzetije, gdje je bio trajno prisutan napor da liturgija postane uistinu slavljenje Božjeg naroda. U takvim se sredinama sve više umanja broj onih koji traže krštenje koje nije vremenski vezano za drugi sakrament (vjenčanje) nego kao svjedočanstvo istinskog obraćenja kao plod djela Duha Svetoga.

KATEKUMENAT NA RAZINI GRADA

Dok se dostatno ne umnoži broj onih koji će kao odrasli tražiti pristup u Crkvu, vjerojatno će biti prilično teško ostvariti ideju ustanove katekumenata na razini široj od župe, npr. na razini grada ili regije. Prema sadašnjem trendu rasta očekivati je da će se to dogoditi u relativno skoroj budućnosti, za koju se već sada treba spremati.

Razvoj i rast župa, posebno po gradovima, nameće nužnost da se katekumenatu posveti veća briga, i to od strane cijele crkvene zajednice. To je Crkva činila oduvijek, od prvih svojih vremena, kad je brižno pazila da katekumeni budu dobro poučeni u vjeri, kad je brižno ispitivala je li nakana katekumena ispravna i pravilna (ako bi se ispostavilo drugačije, biskup bi odgađao podjelu krsta), kad je bdjela i ispitivala da li katekumeni uspješno provode pravi kršćanski život, kad je zahtijevala da se katekumeni odreknu poslova i zanimanja koja su bila nespojiva s punim kršćanskim životom. Spomenuti Red pristupa odraslih u kršćanstvo zahtijeva i nalaže upravo takvu brigu cijele Crkve za katekumena. To je također i smisao novog crk-

³ Veća mogućnost informacije, lakši pristup literaturi, jači utjecaj sredine, kvalitetnija katehetska pouka, lakša provedba katekumenata i sl.

venog Zakonika (kan 851, 852), to isto traže i saborski dokumenti kad zahtijevaju za katekumene dostatnu pouku u vjeri, vježbanje u evanđeoskom životu i uvođenje u život vjere, liturgije i ljubavi Božjeg naroda (usp. AG 14).

Organizacija katekumenata na razini grada nipošto ne smije biti težnja centralizaciji, nego samo pomoć da se kvalitetnije i organiziranije omogući pristup odraslih u kršćanstvo. Crkva u gradu ima na raspolaganju ili pak može pronaći prikladne prostore, ona se može poslužiti sposobnijim voditeljima, dolazak (u gradu) na jedno mjesto radi pouke lakši je nego u drugim prostorima, a i drugi potrebni elementi (zajednica, liturgija, kršćanska praksa, suradnički odnosi, početne odgovornosti katekumena u djelu Crkve itd.) nekako su više pristupačni. Grad je snažno naglašen radnički i tehnički te je često i proces otuđenja u njemu mnogo snažniji, u njemu ima više potencijalnih kandidata za katekumenat. U gradu postoje i druge raznolike grupe kršćanskog djelovanja, razmišljanja, duhovnih obnova, grupe vjerničkog angažmana, u kojima katekumeni mogu biti izvanredni djelatnici i suradnici.

Ti i drugi elementi govore da bi Crkva u gradu katekumenat trebala posjedovati i kao znak i poziv onima koji se eventualno zanimaju za vjeru, koji možda već postadoše simpatizeri a još nisu nikome saopćili svojih raspoloženja i želja, koji lakše mogu naći u svojoj okolini ili u drugim prostorima istomišljenike, ljude s istim problemima i težnjama, kojima jednako tako ustanova katekumenata postaje, ili je već bila, poziv i šansa za priključenje. Bilo bi naime premalo kad bi se očekivalo da u jednom velikom gradu Crkva, razdijeljena u desetke župskih zajednica, prihvaća samo one katekumene koji se možda javljaju radi vjenčanja; ona bi u svojoj misijskoj odgovornosti morala i ovim načinom (katekumenata) zakoračiti u šire prostore pozivajući mnoge upravo ovakvim organiziranim oblicima uvođenja u vjeru. Gdje su takve katekumenske inicijative ostvarivane kvalitetno, s dostatnom mjerom zauzetosti i kršćanskog osjećaja, s dostatnom razinom prave kateheze i funkcionalnog liturgijskog slavljenja, uspjesi su dokaz opravdanosti takve inicijative.

U organiziranom obliku katekumenata za više župa u gradu ili pak za cijeli prostor grada, mjesna župa iz koje dolazi katekumen nipošto ne smije biti zanemarena ili isključena iz suradnje. Kandidati za katekumenat u pravilu se javljaju svojim nadležnim župnicima u prvom redu, predstavivši im se kao oni koji žele krštenje.

Župnik ispita kandidata o njegovoj namjeri krštenja, o čistoći nakane, o prilikama i uvjetima života, o njegovoj školskoj naobrazbi i društvenoj situaciji, o njegovim obiteljskim i drugim prilikama. Takve su informacije župniku potrebne da bi mogao steći ispravan sud i sliku o kandidatu, o njegovim sposobnostima i mogućnostima. Kandidata će u pravilu dovesti župniku njegov prijatelj, znanac, možda koji drugi svećenik ili redovnik odnosno redovnica, možda kolega s rada ili škole s kojim se prije upoznao. Župnik će sve te elemente saznati, dobro ih prosuditi da bi mogao kandidatu dati potrebne i prikladne informacije.

Kandidat naime upravo u svojoj župi treba dobiti prve informacije o župskoj zajednici, o župi kao mjestu gdje će se ubuduće odvijati njegov vjernički život; dobiti će informaciju o svojim odnosima prema toj zajednici, prema njezinim strukturama, možda također prve informacije o Crkvi kao duhovnoj, otajstvenoj zajednici kojoj se pritijelovoljuje kao krštenik. Prirodno je što kandidat te informacije još ne shvaća dovoljno jasno, ali počeci su već tu. On će saznati da se treba vraćati u svoju župu i zajednicu, da treba početi sudjelovati u njezinu životu i da sam treba početi razmišljati što jedna takva zajednica od njega može očekivati i što joj on može pružiti. Isto tako treba saznati da će upravo u toj zajednici on činiti prve zajedničarske korake u liturgiji, u molitvi, u vjerničkoj dijakoniji.

Župnik može kandidatu također pomoći u izboru kuma, onoga koji će ga voditi i pomagati mu za vrijeme pripreme (a koji mu može biti i kum na krštenju). Isto tako može župnik kandidatu pružiti i prva pomoćna sredstva: katekizam, Bibliju, neke knjige, vjerski tisak itd.

Župnik tada odlučuje, zajedno s kandidatom, hoće li se priprava (katehetska) i uvođe-

nje vršiti u toj njegovoj župi, ili će predvesti kandidata centru za katekumenat da tamo nastavi sustavnu i temeljitu pripravu. Tamo će se, u centru, u pravilu obavljati i liturgijski obredi koji označuju pojedine faze katekumenata, tamo će katekumeni, u pravilu, primati prva iskustva u molitvenim i sakramentalnim slavljenjima, a župnik ostaje trajno povezan s voditeljima katekumenata da bi i davao i primao informacije kako napreduje proces rasta i uvođenja kandidata u kršćanstvo.

Zajednica župe također ostaje povezana sa svojim katekumenima, oni su njoj predstavljeni i ona za njih moli, za njih se brine, pomaže ih gdje treba, rado ih prima u zajedništvo i molitve te im pomaže da uspješno počnu sa svojim prvim praktičnim koracima vjernika.

ORGANIZACIJA KATEKUMENATA

Katekumenat kao stalna ustanova biskupijske Crkve na razini grada može se ostvariti u više organizacijskih oblika.

1. Kao katekumenski centar koji bi bio stalna ustanova, koja radi cijele godine, osnovana na prikladnom mjestu, u koju se mogu kroz cijelu godinu slati kandidati iz župa grada (a kad je to moguće i iz drugih izvangradskih zajednica). Takav centar kao stalna ustanova ima svoju stalnu službu, stalnu ekipu angažiranih stručnjaka teologa i kateheta, program koji odobrava i prihvaća biskup, svoje prostore u kojima se odvijaju pouke u vjeri i u kojima se mogu slaviti razni oblici liturgijskih slavlja.

Normalno je da kandidati za katekumenat dolaze u takav centar preko svojih župa, da ih župne zajednice prve primaju, da ih župnik prvi prima, daje im prve informacije, upućuje ih svojoj zajednici (po kumovima i prijateljima). Jasno je također da kandidat i za vrijeme trajanja katekumenata ostaje povezan sa svojom zajednicom-župom koliko je moguće više, jer se tim povezanostima omogućuje uspješnije spremanje za ulaženje odraslih u vjeru i Crkvu.

Čini se ipak da će takvom katekumenatu kao stalnoj crkvenoj instituciji morati prethoditi drugi oblici katekumenskih priprava. Razlog dakako nije uvijek i samo na Crkvi nego i na kandidatima, na pojedinim župskim zajed-

nicama, na potrebi pojačanog apostolskog i misionarskog rada, na prikladnim i dostatnim oblicima informacije i navještaja: sve je to potrebno da bi se budući kandidati pozvali, da bi saznali da postoji takva „ponuda i poziv Crkve” i da bi (iz plodnog rada katekumenskih ostvarenja) stekli uvjerenje i povjerenje da će tamo zaista i naći ono što traže.

2. Dok nema katekumenata kao stalne institucije, hvalevrijedne su inicijative katekumenskih priprava koje se organiziraju u prikladno vrijeme (liturgijske) godine i kojima upravo to vrijeme (npr. došašće i korizma) daju i dostatno vrijeme trajanja priprave na krštenje. I takvi oblici (kod nas ih ima u pojedinim župama i zajednicama grada kao uglavnom korizmene katekumenske priprave na krštenje) zahtijevaju jednaku ozbiljnost priprave, isto (moguće) poštivanje crkvenih propisa liturgijskog uvođenja i praćenja katekumena; zahtijevaju određen i dostatan program pouke u vjeri, traže kvalificirane voditelje, teologe i katehete, kao i prikladno mjesto sastanaka i susreta.

3. U nas se također, u razno vrijeme godine, organiziraju tečajevi temeljnog kršćanskog iskustva koji imaju svrhu da polaznike shodnim poukama, razgovorima i drugim liturgijskim i sakramentalnim poticajima uvode u dublje i radikalnije kršćansko iskustvo i praksu vjere. Unutar takvih sredina ima veći broj vjernika koji dolaze bez ikakva vjerskog znanja i pouke, koji možda dotada nisu nikada bili stvarno uvedeni (ni poukom ni sakramentom) u vjeru i Crkvu, osim što možda imaju sakrament krsta. To su zapravo „kršteni katekumeni” za koje treba gotovo ista priprava i uvođenje kao i za one kandidate koji traže krštenje. Treba priznati da u takvim sredinama, ako se nađu, nekršteni polaznici dobivaju odmah šansu kršćanskog djela, dakle kršćanskog iskustva s jedne strane, ali ujedno i prikladnu sredinu onih vjernika koji teže istinitijoj vjeri, sredinu koja ih u pravilu radosno prima, potiče, vodi, upućuje i poziva na suradnju.

Da bi ti nekršteni mogli sudjelovati na takvim poukama, bilo katekumenskim bilo poukama za temeljno kršćansko iskustvo, vrlo je potrebno da imaju prethodne pouke, temeljne informacije, da prođu tzv. *prekatekumenat*.

On bi se u pravilu trebao obaviti pod okriljem njihovih župskih zajednica, pod vodstvom njihovih kumova, prijatelja i župnika, preko čitanja temeljnih kršćanskih knjiga (katekizam, Biblija, druge prikladne knjige, vjerski tisak i sl.). Tako temeljno informirani mogu početno povjerovati, da bi se kasnijom katekumenskom poukom i praksom vinuli do punovrijedne ispovijesti vjere.

Gore spomenute katekumenske pouke kroz došašće i korizmu mogu biti također vrlo prikladne za one kandidate koji dolaze na krštenje radi skorog vjenčanja. U nas se jako mnogo vjenčava za svibanjske i novogodišnje praznike. Tada uglavnom svršava pouka i primanje inicijacijskih sakramenata. Problem je za one koji se vjenčavaju prije došašća, potkraj studenoga, jer bi za takve trebalo organizirati dostatan tečaj katekumenata prije toga. No problem se rješava tako da se mogu svi pozvati da sudjeluju na spomenutim tečajevima (korizme i došašća), a vjenčaju se u njima prikladno vrijeme.

SADRŽAJ KATEKUMENSKE INICIJACIJE

Budući da je sadržaj inicijacije toliko važan elemenat katekumenata da ga nije moguće izreći u ovakvom okviru govora, moramo se ovdje ograničiti samo na nekoliko napomena:

– Katehetska pouka u katekumenatu uvijek mora biti primjerena kandidatu, tj. njegovoj izobrazbi, kulturi, uzrastu i načinu shvaćanja. Na to osobito treba paziti kad su katekumeni djeca ili mladi. Voditelji će često biti prisiljeni da kandidate podijele po grupama da bi svi na svoj način i svojim rječnikom dohvaćali istu vjeru.

– Voditelj mora biti dostatno informiran o (vjerskom) predznanju kandidata da ne bi ponavljanjima koja nisu nužna nepotrebno opterećivao kandidate.

– Sadržaj vjere koji se predaje i u koji se kandidati upućuju treba imati egzistencijalni oblik. Pod tim se u pravilu misli da bi trebalo ostavljati po strani „suho” teološko teoretsko raspravljanje te progovoriti o vjeri kao kreposti ljubavi, nade i istine, kao vrednoti koja osmišljuje čovjekov život i postaje temelj njegova ži-

vota i dostojanstva (usp. HV), kao vjeri u Boga koji ljubi čovjeka, koji se za nj brine milosrdnom otkupiteljskom ljubavi, Bogu koji je sretna i sigurna budućnost i čovjeka i svijeta koja se već sada živi...

– Pouka koja se daje treba biti cjelovita, stupnjevita, prilagođena crkvenoj godini i hranjena službom riječi. Njome oni koji su „oglašeni” stječu ne samo prikladno znanje o dogmama i zapovijedima već ulaze u prisnu spoznaju otajstava spasenja – kako kažu Prethodne napomene Reda inicijacije.

POSTOJEĆA ISKUSTVA

Na temelju sve prisutnije prakse, osobito po župama, katekumenske pouke postoje neka trajnija iskustva i elementi na koje treba u praksi pripaziti:

1. Utvrđeno je da kandidati koji dolaze tražiti katekumenat (ili pak temeljnu kršćansku pouku) sve spremnije prihvaćaju vrijeme koje je predviđeno kao potrebno za solidnu pripravu. Čak i oni koji dolaze u katekumenat radi skorog vjenčanja pokazuju sve veću spremnost da se „podvrgnu” katekumenskom postupku kroz propisano vrijeme.

2. Na takve su zajedničke pouke u pravilu dolazili i kršteni i nekršteni. Slučaj je to i kod onih koji su doveli jednog katekumena s kojim se žele vjenčati, ali i sami žele prisustvovati svim susretima i svim drugim programima. Dakako da tamo gdje se katekumenat vrši u takvoj mješovitoj grupi mogu nastati određeni problemi sadržaja, metodologije, dodatnih informacija, ali oni se moraju rješavati u svojoj konkretnosti.

3. U praksi katekumenata gdje su voditelji nastojali poštovati sve propisane faze i oblike Reda inicijacije, bilo što se odnosi na pouku bilo što se odnosi na liturgijske dijelove kao i na potrebu povezivanja s matičnom župskom zajednicom, pokazalo se da takvi kandidati mnogo sigurnije i temeljitije svjedoče svoj rast u vjeri.

4. Iskustvo također pokazuje da je potrebno imati više djelatnika u takvim katekumenskim susretima. Jedan voditelj, kako god on bio stručnjak, unosi opasnost „škole” i teoretizira

ranja. Suradnici mogu biti s područja likovnog, glazbenog, sociološkog, psihološkog, liturgijskog područja. Njihova će suradnja dati bolje rezultate.

5. Vrlo se potrebnom pokazala „pratnja” novokrštenika: nakon krštenja on nije bio ostavljen sebi, nije bio anonimno ugaran u zajednicu da se sam snalazi, nego su svi, i župnik i kumovi i pojedine obitelji i strukture i grupe, kroz određeno dulje vrijeme posvećivali takvima naglašenu ali nenametljivu brigu i skrb sve dok se nisu dostatno utvrdili u vjeri i kreposti.

ULOGA LITURGIJE

Red inicijacije naglasio je snažno potrebu i ulogu liturgije u procesu Pristupa odraslih u kršćanstvo. Tako liturgija postaje i dio kateheze, i to vrlo dragocjene, jer uz informaciju ova kateheza postaje odmah i iskustvo dodira s otajstvom koje se po liturgijskom činu uprisutnjuje i djeluje.

Stoga je jedva zamisliv katekumenat koji bi se bazirao isključivo na katehetskoj, bolje katekizamskoj pouci. Liturgija naime slavi ono što u pouci kandidat prima te po njoj kateheza postaje njegovo svakodnevno iskustvo. Osim toga, što je osobito važno za ovu fazu vjerskog rasta, liturgija je puna znakova i simbola koji katekumenu pomažu da preko vidljivoga teži k otajstvenom.

Stoga je razumljivo da Red na više mjesta snažno naglašava važnost i ulogu crkvene zajednice kao kršćanskoga prostora, posebno liturgijskoga. Zajednica je ona koja omogućuje slavljenje liturgije, a ova je bitna za sam proces katekumenata. Stoga je jedva zamisliv katekumenat koji bi se smio organizirati daleko i bez uskih veza sa zajednicom vjere. Župnici trebaju to imati na pameti kad primaju kandidate, kad im daju prve temeljne pouke i kad ih šalju na katekumenske tečajeve.

Na temelju gornjih konstatacija treba naglasiti od kolike je važnosti dobro organizirati slavljenje inicijacijskih sakramenata. To su slavlja na kojima katekumen po prvi put punopravno i punovrijedno sudjeluje. Liturgija tih sakramenata stoga treba i svojim svečanim likom, svojom porukom, ozbiljnošću, pripremljenošću i skladom, riječju i pjevanjem biti

takva da se utisne u svijest novokrštenikova iskustva. Kod organiziranja treba imati na umu o kakvom se novokršteniku radi, kakva je ukusa, zahtjeva, potreba, sklonosti. Bog uvijek progovara preko čovjeka i preko ljudskih receptora, preko njegovih sposobnosti prihvaćanja. Nekome će više biti bliza velika svečanost, dok će drugi imati dublji doživljaj ne bučne, skromne liturgijske slave.

ZAKLJUČAK

Listajući statističke podatke krštenika i primatelja drugih sakramenata, uočava se snažan pad krštavanja, i među kršćanskim pučanstvom. Crkva praktičnih krštenika postaje sve uža, „malo stado”, a povećava se broj distanciranih, indiferentnih, sekulariziranih, nekrštenih, ateista. I među ovim nabrojenim krštenima ima mnogo kandidata za „krštene katekumene”. Crkva ih se ne može odreći ni formalno ni stvarno, mora im se okrenuti svojom brigom, pozivom, poticajem. Mora trajno iznalaziti putove do njih, „bacati mostove” prema njima da bi lakše dopirali do nje, izvora svakog milosrđa i istine.

Pojedinačna pouka i uvođenje odraslih u kršćanstvo rješava taj problem samo individualno i kod onih koji se pojedinačno javljaju. Masa drugih ostaje nedodirnuti, neevangelizirana, nije pozvana ni pozivom ni inicijativom.

Katekumenat međutim kao javna, zajednička inicijativa i ustanova, uz to što služi kao uvođenje u kršćanstvo kandidata, postaje također fenomen i poziv onima koji još nisu odlučili da se približe. Takva inicijativa postaje snažan poticaj posebno „simpatizantima”, a onima koji stoje daleko postaje početna informacija i poziv.

Jednako tako valja reći da ustanova zajedničkog katekumenata može biti mnogo kvalitetnija i potpunija, može se uključiti mnogo više djelatnika, može se pokrenuti mnogo šira vjerska zajednica koja se uključuje u divno djelo ulaska u Crkvu.

Još nešto: novokrštenici su za Crkvu uvijek bili osvježenje, novi priraštaj, rod koji dolazi Crkvi kao izraz njezine vječne mladosti u Kristu i Duhu. Novokrštenici su ponekad već umorne i borbama iznurene vjerske zajednice oživjeli, pomaknuli, pomladili i preporodili.